

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9
The 9th STOU National Research Conference

การจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการสำหรับผู้ต้องขังชาวต่างชาติในประเทศไทย
Vocational Education Training and Recreation Management for Foreign Prisoners
in Thailand

เพียรภักดิ์ พิทักษ์สกุลหงส์ (Pianpak Pitaksakulhong)¹ ฐนันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล (Tanansak Borwornnuntakul)²

ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี (Chamkanit Krittiya Suriyamanee)³ आयुต์ม์ สินธพพันธุ์ (Ayuth Sintoppant)⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ประเมินความต้องการ และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาและนันทนาการของผู้ต้องขังต่างชาติในประเทศไทย และแสวงหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาและนันทนาการให้แก่ผู้ต้องขังต่างชาติในประเทศไทยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม การวิจัยเชิงปริมาณศึกษากับผู้ต้องขังต่างชาติในเรือนจำและทัณฑสถาน จำนวน 641 คน โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ Mean, S.D., t-test, และ F-test การวิจัยเชิงคุณภาพศึกษากับผู้บริหารงานราชทัณฑ์ระดับสูง จำนวน 10 คน โดยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าผู้ต้องขังชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ภูมิสำเนา ศาสนา และสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และระดับการศึกษาก่อนรับโทษ ประวัติการกระทำผิดซ้ำ ข้อหาการกระทำความผิด ระยะเวลากำหนดโทษ ระดับชั้น และเรือนจำ มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจและความต้องการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในการพัฒนาการจัดการศึกษาและนันทนาการสำหรับผู้ต้องขังต่างชาติ เรือนจำควรประเมินความต้องการของผู้ต้องขังอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อลดปัญหาด้านการสื่อสารและงบประมาณเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมให้แก่ผู้ต้องขังได้อย่างสม่ำเสมอ และนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้ต้องขัง

คำสำคัญ ผู้ต้องขังต่างชาติ การศึกษา นันทนาการ

¹ นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล

² รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล

³ รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล

⁴ รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

Abstract

This is a mixed methodology research aimed to survey foreign national prisoners' satisfactions and needs and study related factors on Vocational Education and Training (VET) and recreation and seek a new way to improve VET programs and recreation for the foreign prisoners in Thailand. For quantitative research, samples were 641 foreign prisoners from 3 prisons. A questionnaire was used in data collection, and the statistical tools used were Mean, S.D., Independent t-test, and One-Way ANOVA. Samples for qualitative research were 10 superintendent-level correctional administrations or equivalent. In-depth interview was used for data collection. The study indicated that most foreign prisoners' satisfaction in overview was at a minimum standard level and the need for welfare was at the highest level. Based on hypothesis testing, it was found that domicile, religion, and marital status correlated with satisfaction. Also, education level, recidivism, offence charge, duration of penalty, category of prisoners, and prisons related to the satisfaction and need with statistical significance (0.05). To develop the VET and Vocational Recreation for foreign prisoners in Thailand, administrators should regularly assess prisoners' needs to determine their real needs. Administrators should improve their potential to reduce language barrier between staffs and inmates. Technology in education activities must be implemented for their maximum benefits in the development of prisoners' rehabilitation.

Keywords: Foreign Prisoners, Education, Recreation

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9 The 9th STOU National Research Conference

บทนำ

อาชญากรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในทุกสังคมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังที่ Emile Durkheim (1858-1917) ได้กล่าวถึงอาชญากรรมว่าถือเป็นสภาวะปกติของสังคม เป็นความจริงของสังคมอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และยังเป็นสภาวะที่จำเป็นต้องมีอยู่ในสังคมด้วยตามทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของสังคม (Structural Functionalism Theory) เพื่อทำหน้าที่ในการสร้างขอบเขตของศีลธรรมในสังคมและยังทำให้เกิดการรวมตัวกันของสมาชิกในสังคมในการที่จะรักษาความถูกต้องและศีลธรรมอันดีไว้ด้วย โดยอาชญากรรมที่ปรากฏขึ้นในรูปแบบที่แตกต่างกันไปในแต่ละสังคมจะแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่แตกต่างกันออกไป (ณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน, 2554) ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการตรากฎหมายขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขตของความถูกต้องของการกระทำต่างๆ และอาศัยการลงโทษเป็นแรงเสริมเพื่อให้คนในสังคมเกิดความรู้ความเข้าใจในกฎและระเบียบรวมถึงโทษของการฝ่าฝืนกฎระเบียบนั้นด้วย

เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้นขึ้นเจ้าพนักงานและชั้นศาลในปัจจุบันเริ่มต้นตั้งแต่องค์ตำรวจ อัยการ ศาล คุมประพฤติ และราชทัณฑ์ตามลำดับ เมื่อศาลได้ตัดสินว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริงและพิพากษาให้ต้องรับโทษจำคุกแล้ว ย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานราชทัณฑ์โดยตรงในการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อแยกตัวผู้กระทำความผิดออกจากสังคมแล้วแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นคนดีของสังคมต่อไป

การต้องโทษอยู่ในเรือนจำนำมาซึ่งความกดดันต่อผู้ต้องขังอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในด้านการถูกจำกัดอิสรภาพ สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การอยู่ห่างไกลครอบครัว การสื่อสารที่ถูกจำกัดเนื่องจากเหตุผลด้านภาษา อาหารการกิน ความเป็นอยู่ การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตต่างๆ ที่ผู้ต้องขังอาจเคยมีเคยได้ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในเรือนจำ รวมถึงปัญหาความแออัดในเรือนจำที่นำมาซึ่งความทรุดโทรมของสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้ต้องขังโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในผู้ต้องขังชาวต่างชาติที่มีกำแพงด้านภาษาและวัฒนธรรม รวมถึงศาสนาและวิถีปฏิบัติที่แตกต่างกัน โดยงานวิจัยของ Phillips (2008) กล่าวว่าผู้ต้องขังชาวต่างชาตินั้นมีแนวโน้มว่าจะมีความรู้สึกแปลกแยกและอยู่ผิดที่ผิดทางจากทุกคน ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ต้องขังต่างชาติมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยและจะไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ต้องขังทั่วไป (Her Majesty's Inspector of Prisons, 2010) ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งกีดกันที่ยังทำให้ผู้ต้องขังชาวต่างชาติทวีความเครียดขึ้นเป็นเท่าตัว และทำให้การพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังอันเป็นเป้าประสงค์หลักของภารกิจกรมราชทัณฑ์มีอุปสรรคมากยิ่งขึ้น

การใช้ชีวิตในเรือนจำนั้นผู้ต้องขังทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจะมีตารางเวลาที่แน่นอนในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละวัน ผู้ต้องขังชาวต่างชาติแม้จะอยู่ภายใต้หลักปฏิบัติเดียวกันกับผู้ต้องขังชาวไทย แต่ด้วยข้อจำกัดต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาด้านการสื่อสารและการจัดการ จึงทำให้ผู้ต้องขังชาวต่างชาติมิได้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพหรือการศึกษาหรือกำหนดให้ผู้ต้องขังทำงานสาธารณะอย่างใดเหมือนเช่นผู้ต้องขังชาวไทย ผู้ต้องขังชาวต่างชาติจึงมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมตามอัธยาศัยในช่วงเวลาที่ผู้ต้องขังชาวไทยเข้ารับการฝึกอบรม (พัศจุร พินิจ, 2548; รายงานการศึกษาดูงานในกระบวนการยุติธรรมอำเภอสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2559 ของนักศึกษาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรมมหาวิทยาลัยมหิดล, 2560) ซึ่งการให้ผู้ต้องขังได้มีเวลาว่างมากเกินไปจนสมควรอาจเป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งนำไปสู่ปัญหาการควบคุมผู้ต้องขังได้เช่นกัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ผู้ต้องขังชาวต่างชาติในประเทศไทยนั้นประกอบไปด้วยประชากรจากทวีปเอเชีย 92.95% ของผู้ต้องขังชาวต่างชาติทั้งหมด และในจำนวน 92.95% นี้ ประกอบไปด้วยประชากรจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากถึง 86.78% โดย 3 อันดับแรกของผู้ต้องขังชาวต่างชาติที่มากที่สุดมาจากประเทศเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชาตามลำดับ ซึ่งล้วนเป็นประเทศที่มีอาณาดินแดนใกล้ชิดติดต่อกับประเทศไทยทั้งสิ้น ผู้ต้องขังกลุ่มนี้โดยมากมักจะคุ้นเคยกับประเทศไทยเป็นอย่างดี จึงอาจไม่ประสบปัญหาด้านการปรับตัวมากนักเมื่อเทียบกับผู้ต้องขังชาวต่างชาติจากทวีปและภูมิภาคอื่น ซึ่งมีความแตกต่างจากประเทศไทยในทุกๆ ด้าน ย่อมทำให้ยากต่อการปรับตัวเมื่อจำต้องถูกจองจำในเรือนจำต่างแดน อีกทั้งประเทศที่ผู้ต้องขังถือสัญชาติยังเป็นประเทศที่อยู่ห่างไกลจากไทยมาก ทำให้เป็นไปได้ยากต่อการจัดสวัสดิการการเยี่ยมญาติอันเป็นสิทธิสวัสดิการขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ต้องขังในกลุ่มนี้ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ความแตกต่างในด้านต่างๆ เหล่านี้ รวมถึงความรู้สึกเป็นคนนอกและไร้ญาติขาดมิตร ล้วนแล้วแต่ส่งผลในทางลบต่อการบำบัดพัฒนาพฤติกรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง และยังอาจส่งผลกระทบต่อ การควบคุมดูแลผู้ต้องขังทั้งหมดด้วย จากข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงการสวัสดิการด้านการศึกษาและ นันทนาการสำหรับผู้ต้องขังชาวต่างชาติในประเทศไทย โดยเฉพาะผู้ต้องขังผู้ถือสัญชาติของประเทศในทวีปยุโรป อเมริกา แอฟริกา และออสเตรเลีย ซึ่งมีความต้องการเฉพาะที่อาจแตกต่างจากผู้ต้องขังชาวไทย ผู้ต้องขังชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และผู้ต้องขังชนกลุ่มน้อย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาและการนันทนาการของผู้ต้องขังชาวต่างชาติใน ประเทศไทย เพื่อให้การดำเนินการปรับพฤติกรรมของผู้ต้องขังชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพมากที่สุด อันเป็นการยกระดับความ น่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยในอีกทางหนึ่งด้วย

ทั้งนี้ มีคำถามการศึกษา (Research Questions) ได้แก่ ความพึงพอใจในการบริหารจัดการในด้านการศึกษาและ นันทนาการของผู้ต้องขังชาวต่างชาติดังกล่าวในปัจจุบัน (Current Situations) เป็นอย่างไร มีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับ การบริหารจัดการเวลาด้านการศึกษาและนันทนาการของผู้ต้องขังชาวต่างชาติ และมีแนวทางใดในการพัฒนาการใช้เวลาใน ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังชาวต่างชาติเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ต้องขัง ชาวต่างชาติมากที่สุด

วัตถุประสงค์

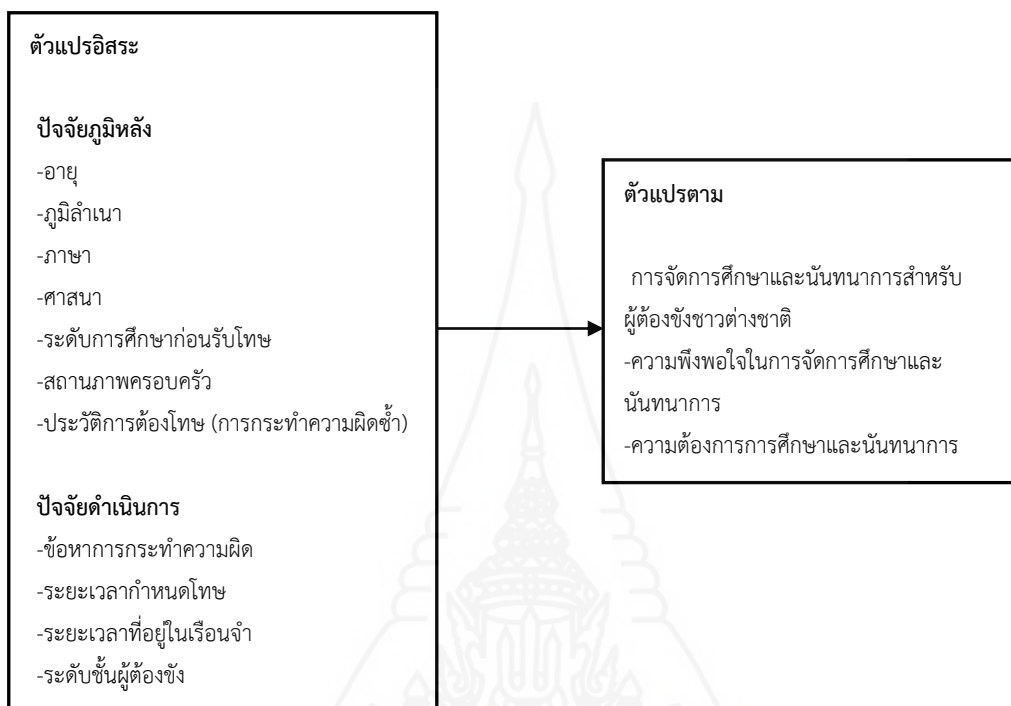
1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจและประเมินความต้องการในการจัดการศึกษาและนันทนาการในปัจจุบันของผู้ต้องขัง ชาวต่างชาติในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาและนันทนาการของผู้ต้องขังชาวต่างชาติในประเทศไทย
3. เพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาและการนันทนาการให้แก่ผู้ต้องขังชาวต่างชาติใน ประเทศไทย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

ด้านการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรเป้าหมายเป็นผู้ต้องขังชาวต่างชาติที่ถูกศาลพิพากษาให้จำคุกในประเทศไทย โดยเป็นนักโทษเด็ดขาดจากทุกทวีป ยกเว้นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN Community) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นผู้ต้องขังเด็ดขาดชาวต่างชาติของเรือนจำกลางคลองเปรม ทณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง และเรือนจำกลางบางขวางจำนวนทั้งสิ้น 641 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2560) โดยเก็บรวบรวมทั้งหมด (Census Population) ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้บริหารงานราชทัณฑ์ระดับผู้บัญชาการหรือเทียบเท่า ประชากรเป้าหมายเป็นผู้บริหารงานราชทัณฑ์ในระดับผู้บัญชาการหรือเทียบเท่า โดยเป็นผู้ปฏิบัติงานในกรมราชทัณฑ์ เรือนจำกลางคลองเปรม ทณฑสถานบำบัดกลาง และเรือนจำกลางบางขวาง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีจำนวน 10 คน โดยการคัดเลือกแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างมีความเกี่ยวข้อง รอบรู้ และมีความชำนาญในด้านการบริหารจัดการเรือนจำ การจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขัง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยประกอบไปด้วยคำถามปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

รวมถึงศึกษาผลที่ได้จากแบบสอบถามและนำมาร่างแบบสัมภาษณ์เพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการสำหรับผู้ต้องขังชาวต่างชาติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation – S.D.) การทดสอบค่า t (Independent t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. **ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล** พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังจากเรือนจำกลางคลองเปรม มีอายุ 31 ปี ถึง 40 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในทวีปแอฟริกา มีภาษาที่สามารถเข้าใจได้ 2 ภาษา ได้แก่ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ นับถือศาสนาคริสต์ มีระดับการศึกษาสูงสุดก่อนรับโทษในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า สถานภาพโสด เป็นผู้กระทำความผิดครั้งแรก เป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีกำหนดโทษ 20 ปีถึงต่ำกว่า 31 ปี มีระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำนับถึงปัจจุบันน้อยกว่า 10 ปี อยู่ในระดับชั้นเยี่ยม

2. **ความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการ** พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความพึงพอใจของผู้ต้องขังในการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมของผู้ต้องขังในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9
The 9th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปรผลความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการ
 ด้านการศึกษาและนันทนาการเป็นรายด้าน

ปัจจัยด้านความพึงพอใจ	ระดับของความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	การแปร ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. การเข้าถึงสวัสดิการ	14 (2.8)	94 (18.8)	94 (18.8)	148 (29.7)	148 (29.7)	2.30	1.111	น้อย
2. ความรู้ความสามารถของผู้สอน	38 (7.6)	70 (14)	146 (29.3)	84 (16.8)	160 (34.9)	2.47	1.256	น้อย
3. เวลาในการทำกิจกรรม	44 (8.8)	80 (16)	138 (27.7)	106 (21.3)	130 (26.1)	2.47	1.228	น้อย
4. อุปกรณ์และสถานที่	28 (5.6)	48 (9.6)	122 (24.4)	154 (30.9)	146 (29.3)	2.29	1.126	น้อย
5. การเข้าถึงสวัสดิการ	22 (4.4)	76 (15.2)	152 (30.4)	156 (31.2)	92 (18.5)	2.46	1.048	น้อย
6. ความรู้ความสามารถของผู้ควบคุม กิจกรรม	26 (5.2)	110 (22)	152 (30.4)	102 (20.4)	108 (21.7)	2.59	1.141	น้อย
7. การมีส่วนร่วมของผู้ต้องขัง	82 (16.4)	76 (15.2)	130 (26.1)	102 (20.4)	108 (21.7)	2.67	1.304	ปานกลาง
8. อุปกรณ์และสถานที่	24 (4.8)	68 (13.6)	134 (26.9)	136 (27.2)	136 (27.2)	2.39	1.131	น้อย
โดยรวม 8 ด้าน	10 (99.6)	72 (14.4)	160 (32)	148 (29.6)	108 (21.6)	2.45	.987	น้อย

3. ความต้องการการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการในการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความต้องการของผู้ต้องขังในการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ยกเว้นด้านเวลาในการทำกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9
The 9th STOU National Research Conference

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปรผลความต้องการสวัสดิการด้านการศึกษาและ
นันทนาการเป็นรายด้าน

ปัจจัยด้านความต้องการ	ระดับของความคิดเห็น					$\bar{x}$	S.D.	การแปร ความหมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. การเข้าถึงสวัสดิการ	266 (53.4)	188 (37.6)	34 (6.8)	8 (1.6)	2 (0.4)	4.31	.716	มากที่สุด
2. ความรู้ความสามารถของผู้สอน	268 (53.8)	178 (35.7)	42 (8.4)	6 (1.2)	4 (0.8)	4.39	.742	มากที่สุด
3. เวลาในการทำกิจกรรม	192 (38.5)	192 (38.5)	98 (19.7)	14 (2.8)	2 (0.4)	3.97	.858	มาก
4. อุปกรณ์และสถานที่	312 (62.6)	136 (27.3)	46 (9.2)	0 (0)	4 (0.8)	4.48	.717	มากที่สุด
5. การเข้าถึงสวัสดิการ	278 (55.8)	160 (32.1)	56 (11.2)	2 (0.4)	2 (0.4)	4.41	.715	มากที่สุด
6. ความรู้ความสามารถของผู้ควบคุม กิจกรรม	264 (53)	174 (34.9)	50 (10)	10 (2)	0 (0)	4.39	.730	มากที่สุด
7. การมีส่วนร่วมของผู้ต้องขัง	256 (51.4)	176 (35.3)	52 (10.4)	12 (2.4)	2 (0.4)	4.21	.809	มากที่สุด
8. อุปกรณ์และสถานที่	256 (51.4)	194 (38.9)	40 (8)	6 (1.2)	2 (0.4)	4.39	.713	มากที่สุด
โดยรวม 8 ด้าน	234 (46.8)	214 (42.8)	44 (8.8)	6 (1.2)	0 (0)	4.32	.620	มากที่สุด

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านภูมิลำเนา ($p = .000$) ปัจจัยด้านศาสนา ($p = .000$) ปัจจัยด้านระดับการศึกษาก่อนรับโทษ ($p = .006$) ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส ($p = .013$) ปัจจัยด้านประวัติการกระทำผิดซ้ำ ($p = .019$) ปัจจัยด้านข้อหาการกระทำความผิด ($p = .000$) ปัจจัยด้านระยะเวลากำหนดโทษ ($p = .001$) ปัจจัยด้านระดับชั้น ($p = .003$) และปัจจัยด้านเรือนจำ ($p = .003$) มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในกิจกรรมการศึกษาและนันทนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านอายุ ปัจจัยด้านภาษา และปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในกิจกรรมการศึกษาและนันทนาการ

ในส่วนของการต้องการกิจกรรมการศึกษาและนันทนาการพบว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาก่อนรับโทษ ($p = .001$) ปัจจัยด้านประวัติการกระทำผิดซ้ำ ($p = .039$) ปัจจัยด้านข้อหาการกระทำความผิด ($p = .000$) ปัจจัยด้านระยะเวลากำหนดโทษ ($p = .000$) ปัจจัยด้านระดับชั้น ($p = .000$) และปัจจัยด้านเรือนจำ ($p = .000$) มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการกิจกรรม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

การศึกษาและนันทนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านอายุ ปัจจัยด้านภูมิฐานะ ปัจจัยด้านภาษา ปัจจัยด้านศาสนา ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส และปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำไม่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการกิจกรรมการศึกษาและนันทนาการ

5. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาและการนันทนาการให้แก่ผู้ต้องขังชาวต่างชาติในประเทศไทย

5.1 ด้านการจัดการศึกษาและฝึกวิชาชีพ

ในการจัดการศึกษาและฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังในปัจจุบัน กรมราชทัณฑ์มีนโยบายให้ผู้ต้องขังทุกคนเข้ารับการการศึกษาและฝึกวิชาชีพอันเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขฟื้นฟูพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง โดยจัดโปรแกรมต่างๆ ให้แก่ผู้ต้องขังจำแนกตามลักษณะสาเหตุ พฤติกรรม และประเภทของการกระทำความผิดของผู้ต้องขังตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดในการแก้ไขและปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ต้องขังเพื่อให้กลับตนเป็นคนดีมีคุณค่าสู่สังคม

ในการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ต้องขังนั้นทางเรือนจำทั้งสามแห่งได้มีการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ต้องขังทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในมาตรฐานเดียวกันโดยมิได้แบ่งแยก ไม่มีการเลือกหรือลดทอนสิทธิของผู้ต้องขังชาวต่างชาติกับทั้งมิได้ให้สิทธิแก่ผู้ต้องขังชาวต่างชาติในด้านใดเป็นพิเศษแต่อย่างใด โดยเรือนจำแต่ละแห่งมีอำนาจในการตัดสินใจจัดกิจกรรมใดๆ ได้ตามความเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้งบประมาณที่ได้รับ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ นั้นขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้ต้องขังเป็นสำคัญ

ในการจัดการศึกษาในเรือนจำ พบว่าผู้ต้องขังชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีความห่วงกังวลในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ โดยผู้ต้องขังมีความต้องการการศึกษาในวิชาเฉพาะแบบระยะสั้น (short course) ได้แก่ การบริหารธุรกิจ การประกอบธุรกิจนำเข้าและส่งออก การบัญชี กฎหมายเบื้องต้น ภาษาต่างประเทศเพื่อธุรกิจ เป็นต้น ในส่วนของการจัดการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการในเรือนจำ ยังคงมีข้อขัดข้องอยู่มากเนื่องจากปัญหาด้านบุคลากรและงบประมาณของเรือนจำที่มีจำกัด ในการเชิญวิทยากรเข้ามาสอนให้แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำก็ไม่สามารถเชิญมาจนจบโครงการได้เนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากนี้ การจัดการศึกษาเกือบทั้งหมดในเรือนจำล้วนจัดขึ้นโดยใช้ภาษาไทยในการเรียนการสอน และเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้มีจำกัด จึงเป็นการยากต่อผู้ต้องขังชาวต่างชาติที่จะสามารถทำความเข้าใจการเรียนการสอนได้

ในการฝึกวิชาชีพในเรือนจำนั้นพบว่าผู้ต้องขังชาวต่างชาติให้ความสนใจมาพอสมควร โดยส่วนมากจะเป็นการฝึกวิชาชีพที่จัดขึ้นภายในแดน โดยเรือนจำทั้งสามให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่าผู้ต้องขังชาวต่างชาติไม่สนใจศึกษาและทำงาน ไม่สนใจการฝึกวิชาชีพที่เรือนจำจัดให้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลจากแบบสอบถามของผู้ต้องขังที่ระบุว่าต้องการโปรแกรมที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริงภายหลังพ้นโทษมากกว่าโปรแกรมที่เรือนจำจัดให้ในปัจจุบันเนื่องจากสิ่งที่เรือนจำจัดให้นั้นเป็นโปรแกรมที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ กับทั้งโปรแกรมที่จัดขึ้นในปัจจุบันนั้นใช้ระยะเวลาสั้นเกินไปในแต่ละหลักสูตร ในหนึ่งหลักสูตรควรมีระยะเวลาการเรียนการสอนที่ยาวกว่านี้เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถเข้าใจถึงเนื้อหาและรายละเอียดในระดับที่สูงขึ้นกว่าความรู้พื้นฐาน จึงจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพที่แท้จริง

5.2 ด้านนันทนาการ

ในการจัดนันทนาการให้แก่ผู้ต้องขังในปัจจุบัน กรมราชทัณฑ์มีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เรือนจำจัดไว้ให้เพื่อผ่อนคลายความเครียดและความกดดันจากการใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำ โดยผู้ต้องขังสามารถ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ใช้เวลากับกิจกรรมนันทนาการได้อย่างเต็มที่ในช่วงเวลาที่เรื่อนจำกัดไว้ให้ ผู้ต้องขังมีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมใดได้ตามความสนใจของตน โดยการจัดกิจกรรมนันทนาการในเรือนจำที่ผู้ต้องขังชาวต่างชาติให้ความสนใจเป็นพิเศษอาจแบ่งเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการศึกษาอิสระและการใช้บริการห้องสมุดพบว่า การอ่านหนังสือเป็นกิจกรรมที่ผู้ต้องขังชาวต่างชาติให้ความสนใจเป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันหนังสือเกือบทั้งหมดในเรือนจำล้วนเป็นหนังสือภาษาไทยที่ผู้ต้องขังต่างชาติไม่สามารถเข้าใจได้ ซึ่งเรือนจำไม่มีงบประมาณที่จะจัดหนังสือภาษาต่างประเทศให้แก่ผู้ต้องขังให้เพียงพอต่อความต้องการได้ และหากมีผู้บริจาคก็เป็นการยากที่เรือนจำจะหาบรรณารักษ์คัดกรองหนังสือเข้าสู่เรือนจำ และเมื่อหนังสือเข้าสู่เรือนจำแล้วจะถูกแบ่งออกไปตามแดนต่างๆ และห้องสมุดกลางของเรือนจำโดยไม่มีการเวียนหนังสือระหว่างแดนโดยเด็ดขาด ทำให้ผู้ต้องขังมีหนังสือที่เข้าถึงได้ในปริมาณจำกัด ยิ่งไปกว่านั้น การที่ผู้ต้องขังชาวต่างชาติจะใช้บริการห้องสมุดกลางยังเป็นไปได้ยากเช่นกันเนื่องจากกรมราชทัณฑ์กำหนดให้ผู้ต้องขังที่สามารถใช้บริการห้องสมุดกลางได้จะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน กล่าวคือจะต้องเป็นนักเรียน จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ต้องขังชาวต่างชาติในแทบจะไม่มีสิทธิใช้บริการห้องสมุดกลางเลย นอกจากนี้ยังพบว่าในปัจจุบันผู้ต้องขังไม่สามารถนำหนังสือขึ้นบนเรือนนอนได้อันเป็นผลมาจากนโยบายจัดระเบียบภายในเรือนจำ โดยจากการสอบถามพบว่าผู้ต้องขังชาวต่างชาติจำนวนมากต้องการให้แก้ไขระเบียบดังกล่าวและเรียกร้องให้มีการเพิ่มจำนวนหนังสือภายในแดนให้เพียงพอต่อความต้องการ

ด้านดนตรีพบว่าผู้ต้องขังชาวต่างชาติส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมดนตรีที่เรือนจำจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ แต่อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันพบว่าผู้ต้องขังต้องประสบปัญหาขาดแคลนอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมนันทนาการ เช่น เครื่องดนตรีประเภทต่างๆ อันเป็นผลมาจากการดำเนินนโยบาย " 5 ก้าวอย่างแห่งการเปลี่ยนแปลงราชทัณฑ์" ในด้านการจัดระเบียบภายในเรือนจำ ซึ่งวางแผนทางให้เรือนจำดำเนินการจัดระเบียบภายในแดนวัด "วินัยเข้ม สะอาด เป็นระเบียบ สวยงามทุกตารางนิ้ว" เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่เรือนจำนำสิ่งของเครื่องใช้ออกจากบริเวณเรือนจำเป็นจำนวนมากเพื่อสนองนโยบายดังกล่าว รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการของผู้ต้องขังด้วย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการของผู้ต้องขังโดยตรง

ในด้านพลศึกษา ผู้ต้องขังชาวต่างชาติให้ความสนใจกีฬายกน้ำหนัก (Weightlifting) และกีฬาเพาะกายเป็นพิเศษ โดยในเรือนจำกลางบางขวางก็ได้มีการจัดอุปกรณ์ไว้ให้แก่ผู้ต้องขังได้ใช้บริการ โดยในการใช้บริการแต่ละครั้งจะต้องมีการตรวจสอบและควบคุมอย่างละเอียดเพื่อป้องกันปัญหาการใช้อุปกรณ์เทียมอาวุธในการก่อความไม่สงบในเรือนจำ ในขณะที่เรือนจำกลางคลองเปรมและทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางนั้นให้ผู้ต้องขังได้ใช้บริการอย่างอิสระในบริเวณที่กำหนด โดยพบว่าการผลิตอุปกรณ์ยกน้ำหนักขึ้นเองในเรือนจำด้วยเนื่องจากในเรือนจำมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ต้องขัง และไม่พบว่ามีผู้ต้องขังก่อปัญหาในเรือนจำจากการใช้อุปกรณ์เพื่อการนันทนาการดังกล่าวแต่อย่างใด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจและความต้องการการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการ

ความพึงพอใจและความต้องการในการจัดกิจกรรมการศึกษาและนันทนาการของผู้ต้องขังชาวต่างชาติในประเทศไทย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการในด้านอุปกรณ์และสถานที่ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมการศึกษาและฝึกวิชาชีพน้อยที่สุด อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการสวัสดิการที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ตามแนวคิดการวัดความพึงพอใจในการบริการของ John D. Millet ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ อัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ประกอบด้วยปัญหาความแออัดในเรือนจำ และงบประมาณที่เรือนจำได้รับ กล่าวคือ ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำทำให้การจัดสวัสดิการในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้ต้องขังนั้นไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง กับทั้งสถานที่ที่สามารถจัดกิจกรรมให้แก่ผู้ต้องขังได้มีจำกัดและไม่สามารถขยายได้เนื่องจากเรือนจำทั้งสามแห่งเป็นเรือนจำที่มีอายุมาก อีกทั้งยังอยู่ในพื้นที่เมือง มีประชากรหนาแน่น ลักษณะโครงสร้างของอาคารเป็นแบบเก่า พื้นที่ไม่มีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม รวมถึงงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการจัดสรรอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อความต้องการและปริมาณของผู้ต้องขัง ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากกรมราชทัณฑ์และเรือนจำกลางคลองเปรมซึ่งระบุว่างบประมาณที่กรมราชทัณฑ์ได้รับไม่เพียงพอต่อการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ต้องขัง และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการ ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการในด้านอุปกรณ์และสถานที่ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมการศึกษาและฝึกวิชาชีพมากที่สุดเช่นกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและความต้องการ (Sander, 1966) ซึ่งระบุว่าความต้องการจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับสถานการณ์ที่บุคคลคาดหวัง เมื่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ เมื่ออุปกรณ์และสถานที่ที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพในเรือนจำไม่ได้รับการตอบสนองที่เพียงพอต่อความต้องการ ย่อมส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังด้วย โดยหากผู้ต้องขังได้รับการตอบสนองที่เพียงพอแล้วก็จะเติมเต็มความต้องการและเกิดเป็นความพึงพอใจขึ้นได้ (ไพฑูริย์ เริงกมล, 2540) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทิวาวิไล บุญญดิษฐ์ (2548) ที่พบว่าสภาพความเป็นจริงของการทำกิจกรรมนันทนาการของผู้ต้องขังในด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในเกณฑ์น้อย และงานวิจัยของราชันย์ วงศ์หาเครือ (2551) ที่พบว่าผู้ต้องขังมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการในด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับมาก

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 ปัจจัยด้านภูมิภวณ

กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิภวณอยู่ในทวีปแอฟริกา มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิภวณอยู่ในทวีปยุโรป เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นชาวต่างชาติซึ่งมาจากทวีปที่แตกต่างกัน มีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมถึงมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดการของหน่วยงานของรัฐที่แตกต่างกัน เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้ามาอยู่ในเรือนจำในประเทศไทยในฐานะผู้ต้องขัง กลุ่มตัวอย่างย่อมต้องมีความคุ้นชินกับสวัสดิการที่เคยได้รับจากประเทศของตน หรือคาดหวังว่าจะได้รับสวัสดิการที่ดีกว่าที่เป็นอยู่เมื่อเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตนซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยทวีปยุโรปจัดเป็นกลุ่มประเทศที่มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีกว่าประเทศในกลุ่มทวีปแอฟริกา ทั้งนี้ ใช้เกณฑ์การวัดจากสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่ประชากรจะได้รับ รวมถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในกลุ่มทวีปยุโรปและแอฟริกา เป็นเหตุให้กลุ่มตัวอย่างที่มาจากทวีปยุโรปมีความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการด้านการศึกษา การฝึกอาชีพ และนันทนาการต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาจากทวีปแอฟริกา ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ผู้บริหารงานราชทัณฑ์ที่ระบุว่าผู้ต้องขังที่มาจากทวีปที่แตกต่างกัน มีการมองฐานะและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์แตกต่างกัน และมีการมองมาตรฐานของเรือนจำแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการยอมรับกฎระเบียบของเรือนจำ การเชื่อฟังคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และการยอมรับโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของเรือนจำที่แตกต่างกันด้วย

2.2 ปัจจัยด้านศาสนา

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่นับถือศาสนามีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ ทั้งนี้ เนื่องจากศาสนาคือความเชื่อของมนุษย์ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยกล่อมเกลาคจิตใจและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นเครื่อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ควบคุมความประพฤติของบุคคล รวมถึงวางแผนการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาผ่านคำสอนต่างๆ โดยคริสต์ศาสนิกชนจะยึดถือหลักธรรมคำสอนในพระคัมภีร์ไบเบิล (Holy Bible) เป็นสำคัญ โดยในพระคัมภีร์ไบเบิลได้กล่าวถึงคำสอนที่เกี่ยวกับความพึงพอใจไว้มีใจความว่า “จงพอใจในสิ่งที่ท่านมีอยู่ เพราะว่าพระองค์ได้ตรัสไว้แล้วว่า เราจะไม่ละท่าน หรือทอดทิ้งท่านเลย” อันเป็นหลักธรรมคำสอนที่มีจุดประสงค์ให้ศาสนิกชนละคลายกิเลสของตนลงได้ด้วยความเชื่อว่าพระเจ้าเป็นเจ้าจะเมตตา กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์จึงมีความพึงพอใจในการจัดสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการในเรือนจำมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่นับถือศาสนา ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกริชสุวรรณ นวลวิวัฒน์ (2549) ที่พบว่าผู้ต้องขังที่มีศาสนาที่แตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการของเรือนจำไม่แตกต่างกัน

2.3 ปัจจัยด้านระดับการศึกษาก่อนรับโทษ

กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษามีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาเห็นว่าสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการที่ตนได้รับนั้นเพียงพอต่อความต้องการของตนแล้ว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมองว่าสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการที่เรือนจำจัดให้นั้นยังไม่มีมาตรฐานและความหลากหลายที่เพียงพอต่อความต้องการ การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นสามารถเข้าถึงได้ยาก และยังมองว่าการฝึกวิชาชีพที่เรือนจำมีอยู่นั้นไม่มีประโยชน์เป็นอาชีพที่อยู่ต่ำกว่ามาตรฐานความสามารถของตน รวมถึงไม่สามารถประกอบอาชีพได้จริงภายหลังพ้นโทษ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาจากแบบสอบถามส่วนคุณภาพที่พบว่าผู้ต้องขังชาวต่างชาติมีความต้องการการฝึกวิชาชีพที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริงภายหลังพ้นโทษ และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพงษ์ ไชยยุทธ (2550) พิรุณ ห่อนแก้ว (2541) และกริชสุวรรณ นวลวิวัฒน์ (2549) ที่พบว่าผู้ต้องขังที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการของเรือนจำที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และงานวิจัยของ สิริมา หนูดี (2550) ที่พบว่าผู้ต้องขังที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยรับการศึกษามีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าและระดับปริญญาตรี ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยรับการศึกษาเห็นว่าสวัสดิการที่เรือนจำจัดให้นั้นเพียงพอต่อความต้องการแล้ว ไม่ต้องการสิ่งใดเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่มีอยู่ รวมถึงไม่มีความสนใจในด้านการศึกษาและนันทนาการในเรือนจำ (บทสัมภาษณ์ผู้บริหารงานราชทัณฑ์เรือนจำกลางบางขวาง, 2561) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าและระดับปริญญาตรีทราบและเข้าใจถึงความสำคัญของการจัดสวัสดิการในเรือนจำและมองว่าตนมีสิทธิที่จะได้เข้าถึงสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการที่ดีกว่าที่เป็นอยู่เพื่อประโยชน์ของตนในการเพิ่มพูนความรู้ หาเลี้ยงชีพภายหลังพ้นโทษ และเพื่อความเพลิดเพลินในเรือนจำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ วิเศษศิริ (2545) และงานวิจัยของ ทิยาวลี บุญญดิษฐ์ (2548) ที่พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.4 ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่างที่มีคู่สมรสหรืออยู่กินโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่หย่าร้างกับคู่สมรส ทั้งนี้เนื่องจากความสัมพันธ์ในครอบครัวนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้ต้องขังได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในผู้ต้องขังต่างชาติที่ต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย (Barnoux, Magali F.L. and Wood, Jane L., 2012) แรงสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยบรรเทาความยากลำบากของการใช้ชีวิตในเรือนจำ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

(Flood, 2007) ช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถปรับตัวในสภาพแวดล้อมใหม่ได้โดยง่าย และยังเป็นกำลังใจสำคัญในการช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถเข้าสู่โปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมได้อย่างราบรื่นอีกด้วย โดยในการนี้ เรือนจำกลางบางขวางและทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางได้มีการจัดโครงการเยี่ยมญาติผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (Line Visitor) ขึ้น โดยพบว่าผู้ต้องขังชาวต่างชาติให้ความสนใจในโครงการดังกล่าวเป็นจำนวนมากและ เมื่อผู้ต้องขังชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีจึงส่งผลต่อการปรับตัวในเรือนจำของผู้ต้องขังโดยตรงด้วย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ วิเศษศิริ (2545) ที่พบว่าสถานภาพครอบครัวที่แตกต่างกันของผู้ต้องขังไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.5 ปัจจัยด้านประวัติการกระทำผิดซ้ำ

กลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดครั้งแรกมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำกว่า และมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้กระทำความผิดซ้ำ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดซ้ำมีประสบการณ์ในเรือนจำมาก่อนจึงมีความคุ้นชินกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในเรือนจำ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดครั้งแรกจะมีความกดดัน ความกังวล และความคาดหวังต่อสิ่งต่างๆ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้กระทำความผิดซ้ำ จึงทำให้มีความต้องการมากกว่า และเมื่อความต้องการของผู้ต้องขังไม่ได้รับการตอบสนองที่เพียงพอส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อการจัดสวัสดิการของเรือนจำได้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของพิรุณ หน่อแก้ว (2541) ที่พบว่าผู้ต้องขังที่ประวัติการต้องโทษแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการแตกต่างกัน และงานวิจัยของ ไพฑูรย์ วิเศษศิริ (2545) ที่พบว่าประวัติการต้องโทษที่แตกต่างกันของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.6 ปัจจัยด้านข้อหาการกระทำความผิด

กลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดอื่นๆ และกลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ในเรือนจำ การจัดโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเฉพาะคดีในเรือนจำจึงสามารถทำได้ง่ายกว่า และตรงตามความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่าผู้ต้องขังที่กระทำความผิดอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่า รวมถึงจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดอื่นๆ ทั้งหมดล้วนเป็นผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามประมวลกฎหมายอาญาและการฉ้อโกงบัตรเครดิต (Credit Card Fraud) อันเป็นอาชญากรรมที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถเป็นพิเศษแตกต่างจากการกระทำความผิดประเภทอื่น และจากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดอื่นๆ ทั้งหมดล้วนเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวเล็งเห็นถึงประโยชน์ของตน กลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดประเภทดังกล่าวจึงมีความต้องการสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเมื่อความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดประเภทอื่นๆ ไม่ได้รับการตอบสนองที่เพียงพอ จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีความพึงพอใจต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามไปด้วย ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและความต้องการ (Sander, 1966) และยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพงษ์ ไชยยุทธ์ (2550) และงานวิจัยของพิรุณ หน่อแก้ว (2541) ที่พบว่าผู้ต้องขังที่มีประเภทความผิดที่แตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศมีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ทรัพย์สิน ยาเสพติด พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง และความผิดอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากฐานความผิด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

เกี่ยวกับเพศนั้นเป็นความผิดที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น โดยความผิดเกี่ยวกับเพศนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นความผิดที่มีพื้นฐานมาจากความใคร่เป็นสำคัญ อันเป็นแรงขับจากภายในของผู้กระทำความผิดเอง ในขณะที่ความผิดในกลุ่มอื่นๆ มีพื้นฐานมาจากปัญหาในเชิงโครงสร้างของสังคม จึงเป็นกลุ่มที่มีแรงกดดันและความคาดหวังในอนาคตมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ (ไพฑูรย์ วิเศษศิริ, 2545) กลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศจึงมีความต้องการต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กระทำความผิดในกลุ่มอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิวาลี บุญญดิษฐ์ (2548) ที่พบว่าประเภทความผิดที่ต่างกันของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.7 ปัจจัยด้านระยะเวลากำหนดโทษ

กลุ่มตัวอย่างที่มีกำหนดโทษอยู่ระหว่าง 1 ปีถึงต่ำกว่า 20 ปี จะมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีกำหนดโทษอยู่ระหว่าง 41 ปีถึงต่ำกว่า 50 ปี และมีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีกำหนดโทษอยู่ระหว่าง 20 ปีถึงต่ำกว่า 31 ปี 31 ปีถึงต่ำกว่า 41 ปี 50 ปี ถึง 100 ปี และตลอดชีวิตและประหารชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีกำหนดโทษอยู่ระหว่าง 1 ปีถึงต่ำกว่า 20 ปีเป็นกลุ่มที่มีกำหนดโทษต่ำ จากบทสัมภาษณ์ผู้บริหารงานราชทัณฑ์พบว่าโดยระเบียบของเรือนจำแล้ว แม้ว่าโดยนโยบายจะไม่มีกีดกันหรือแบ่งแยกผู้ต้องขัง แต่ในการเข้าถึงสวัสดิการด้านการศึกษาและนันทนาการในบางประเภทก็มีการจำกัดสิทธิการเข้าถึงของผู้ต้องขังตามกำหนดโทษเพื่อความปลอดภัยและเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการนอกแดนของผู้ต้องขังเอง จึงทำให้ผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูงไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการบางประเภทได้ แตกต่างจากผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษต่ำที่สามารถเข้าถึงสวัสดิการการศึกษาและนันทนาการได้หลากหลายกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรุณ หน่อแก้ว (2541) ที่พบว่าผู้ต้องขังที่มีระยะเวลากำหนดโทษแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการของเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของราชันย์ วงศ์ทาเครือ (2551) ที่พบว่าระยะเวลากำหนดโทษของผู้ต้องขังที่ต่างกันมีความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.8 ปัจจัยด้านระดับชั้น

กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับชั้นเยี่ยมมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับชั้นดี และกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับชั้นดีจะมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับชั้นปานกลาง ในด้านความต้องการ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับชั้นเลวมีค่าเฉลี่ยความต้องการต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับชั้นเยี่ยม ชั้นดีมาก ชั้นดี และชั้นปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาและนันทนาการในจำนวนครั้งที่ไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความสมัครใจเข้าร่วมของแต่ละบุคคล รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง อันได้แก่ พื้นฐานความรู้ของผู้ต้องขัง ระยะเวลาที่ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำ การปรับตัวเข้าสู่สภาวะแวดล้อมในเรือนจำ ความคาดหวังในอนาคตของผู้ต้องขัง แดนที่ผู้ต้องขังอาศัยอยู่ ความสัมพันธ์กับเพื่อนผู้ต้องขัง ปัญหาความแออัดในเรือนจำ และโปรแกรมที่จัดขึ้นในแดนที่ต่างกันโดยผู้ควบคุมและผู้ฝึกสอนที่ต่างกัน กับทั้งหลักเกณฑ์การพิจารณาเลื่อนชั้นผู้ต้องขังได้กำหนดให้ผู้ต้องขังที่จะได้รับพิจารณาเลื่อนชั้นในอดีตและในปัจจุบันมีความแตกต่างกัน จึงส่งผลต่อความพึงพอใจและความต้องการที่ต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง

2.9 ปัจจัยด้านเรือนจำ

กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเรือนจำกลางคลองเปรมมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง และกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเรือนจำกลางบางขวางมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ใน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

ในทัศนสถานบำบัดกลาง ในด้านความต้องการ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเรือนจำกลางคลองเปรมและเรือนจำกลางบางขวางมีค่าเฉลี่ยระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในทัศนสถานบำบัดกลาง ทั้งนี้เนื่องจากเรือนจำทั้งสามเรือนจำมีความแตกต่างกันในโปรแกรมการศึกษาและนันทนาการที่จัดให้แก่ผู้ต้องขัง โดยเรือนจำแต่ละแห่งสามารถกำหนดประเภทของกิจกรรมขึ้นเองได้ตามความเหมาะสม ซึ่งข้อจำกัดที่ทำให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของผู้ต้องขังชาวต่างชาติเป็นไปได้ยากที่สำคัญคือความสามารถในการสื่อสารกับผู้ต้องขังชาวต่างชาติของบุคลากรเรือนจำแต่ละแห่ง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ต้องขังชาวต่างชาติที่อยู่ในแต่ละเรือนจำ ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารงานราชทัณฑ์ซึ่งระบุว่าความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของผู้ต้องขังชาวต่างชาตินั้นขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละเรือนจำแต่ละแห่งว่าจะหากิจกรรมที่ดึงดูดใจและตรงตามความต้องการของผู้ต้องขังชาวต่างชาติได้หรือไม่ และความสามารถในการพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมของเรือนจำแต่ละแห่งในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ความเหมาะสมของกิจกรรม เวลาในการจัดกิจกรรม จำนวนผู้ต้องขังที่สนใจเข้าร่วม งบประมาณ และบุคลากร ว่ามีเพียงพอหรือไม่ รวมถึงการให้ความใส่ใจและให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมให้ผู้ต้องขังชาวต่างชาติด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังชาวต่างชาติ กรมราชทัณฑ์ควรนำการเรียนการสอนออนไลน์เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อลดปัญหาค่าใช้จ่ายในการศึกษา และลดขั้นตอนความยุ่งยากในการประสานงานระหว่างผู้ต้องขังเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ สถานทูต และมหาวิทยาลัย ในการนี้เรือนจำอาจทำแบบสำรวจรายวิชาที่ผู้ต้องขังให้ความสนใจและจัดให้ผู้สนใจวิชาเดียวกันลงทะเบียนและเข้าเรียนพร้อมกันในเวลาที่กำหนดก็ได้
2. ในการจัดกิจกรรมการศึกษายังไม่เป็นทางการให้แก่ผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์ควรเพิ่มงบประมาณให้แก่เรือนจำเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน เพิ่มงบประมาณในส่วนของการจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ต้องขัง พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่เรือนจำให้มีความเชี่ยวชาญและสามารถเป็นผู้สอนและให้ความรู้ในกิจกรรมต่างๆ ได้
3. ในการพัฒนาจัดกิจกรรมนันทนาการให้แก่ผู้ต้องขังชาวต่างชาติ กรมราชทัณฑ์ควรพิจารณาปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์การเข้าถึงห้องสมุดกลางในเรือนจำของผู้ต้องขัง ควรให้ผู้ต้องขังทุกคนสามารถใช้บริการห้องสมุดกลางได้ กรมราชทัณฑ์ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการสั่งซื้อหนังสือภาษาต่างประเทศสำหรับเรือนจำที่มีผู้ต้องขังชาวต่างชาติถูกคุมขังอยู่ด้วย ขอประสานความร่วมมือไปยังสถานทูต สถานกงสุลต่างๆ ให้สถานทูตและสถานกงสุลสนับสนุนงบประมาณและให้ความช่วยเหลือกรมราชทัณฑ์ในการจัดหาหนังสือภาษาต่างประเทศ และอาจพิจารณาการนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในเรือนจำเพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถเข้าถึงหนังสือประเภทต่างๆ ได้อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. กรมราชทัณฑ์ควรพิจารณาแก้ไขนโยบายจัดระเบียบเรือนจำ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการนำหนังสือขึ้นบนเรือนนอนของผู้ต้องขังใหม่ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้อ่านหนังสือบนเรือนนอนได้ อันเป็นการใช้เวลาว่างอย่างเป็นประโยชน์ โดยอาจเพิ่มมาตรการการตรวจสอบสิ่งของให้เข้มงวดยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาการชุกซ่อนสิ่งผิดกฎหมาย จัดให้มีชั้นหนังสือบนเรือนนอนโดยหนังสือควรประกอบไปด้วยหนังสือหลากหลายประเภทให้ผู้ต้องขังได้เลือกอ่านตามความสนใจได้ เพื่อให้การจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ต้องขังชาวต่างชาติในประเทศไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ ไชยยุทธ์. (2550). ความพึงพอใจของผู้ต้องขังที่มีต่อการจัดสวัสดิการในเรือนจำกลางคลองเปรม. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- กรมราชทัณฑ์. (2560). หนังสือเลขที่ ยธ0705.1/32405 เรื่อง แนวทางการจัดระเบียบเรือนจำ. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2561, จาก www.correct.go.th.
- กริชสุวรรณ นวลวิวัฒน์. (2549). ความพึงพอใจของผู้ต้องขังชายแดน 1 ที่มีต่อการจัดสวัสดิการของเรือนจำอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพมหานคร.
- กุลภา วณสาระ. (2559). ประชากรและสังคม 2559: ประเทศไทยกับศตวรรษแห่งการย้ายถิ่นข้ามชาติ: รวมบทความ. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2559, จาก http://www.ms.ipsr.mahidol.ac.th/ConferenceXII/Download/Book/3.2_Kulapa_IPSR2016_fulltext.pdf.
- ณัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน. (2554). ทฤษฎีอาชญาวิทยา. สืบค้นเมื่อ 21 มีนาคม 2561, จาก <http://law.stou.ac.th/dynfiles/กม.อาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง%20หน่วยที่%205.pdf>.
- ทิวาสิ บุญฤทธิชัย. (2548). สภาพและความต้องการกิจกรรมนันทนาการของผู้ต้องขังทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง จังหวัดปทุมธานี. (ปริญญาโทบริหารวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ปิยะนุช ทำนุเกษตรชัย. (2561). Line Visitor เยี่ยมนักโทษทางไกล อยู่ที่ไหนก็คุยได้. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.komchadluek.net/news/scoop/356025>.
- ไพฑูริย์ วิเศษศิริ. (2545). ปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเรือนจำความมั่นคงสูง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ไพฑูริย์ เรืองมกล. (2540). แนวความคิดและทฤษฎีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน. วารสารพัฒนาเทคนิคการศึกษา, 9(21), 16-19.
- พิรุณ นน่อแก้ว. (2541). ความพึงพอใจของผู้ต้องขังต่อการจัดการสภาพแวดล้อมและสวัสดิการในเรือนจำ : กรณีศึกษาเรือนจำกลางลำปาง. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พัชรุจ พินิจ. (2548). การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเด็ดขาดชาวไทยและผู้ต้องขังเด็ดขาดชาวต่างประเทศในเรือนจำกลางคลองเปรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ราชันย์ วงศ์ทาเครือ. (2551). สภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการของผู้ต้องขังทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง. (ปริญญาโทบริหารวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- สิริมา หนูดี. (2550). ความพึงพอใจของผู้ต้องขังต่อการจัดการศึกษาวิชาชีพของทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- Barnoux, Magali F.L. and Wood, Jane L. (2012). *The Specific needs of foreign national prisoners and the threat to their mental health from being imprisoned in a foreign country*. Aggression and Violent Behavior. 18(2), 240-246.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9

The 9th STOU National Research Conference

- Chris Flood. 2007. *Report on Irish Prisoners Aboard*. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2560 จาก <https://www.dfa.ie/media/dfa/alldfawebsitemedia/newspress/publications/report-on-irish-prisoners-abroad.pdf>.
- Emile Durkheim. (1858-1917). *Structural Functionalism*. สืบค้นเมื่อ 21 มีนาคม 2561, จาก <https://pdfs.semanticscholar.org/e18e/bb90f04789a82025424551263f85cee366a1.pdf>.
- HM Inspectorate of Prisons. (2006). *Foreign national prisoners: a thematic review*. London: HM Inspectorate of Prisons.
- Huitt W. (2007). *Maslow's hierarchy of needs*. *Educational Psychology Interactive*. สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2560, จาก <http://www.edpsycinteractive.org/topics/conation/maslow.html>
- Millett John D. (1954). *Management in the Public Service*. New York: McGraw-Hill Company

